

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จังหวัดมหาสารคาม ปี 2555

Factors Associated with using Condom when Having Sex: Students of Mathayomsuksa Five at Mahasarakham Province in 2013

พรสิทธิ์ ทวายนันท์,¹ จารุวรรณ วิโรจน์,² วรเชษฐ์ ชื่นนฤภัย³

Pornsit Thuainan,¹ Jaruwan Viroj,² Worachet Chewnarupai³

Received: 12 July 2014; Accepted: 31 October 2014

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของการติดต่อโรคทางเพศสัมพันธ์ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 216 คน ใน 13 อำเภอของจังหวัดมหาสารคาม เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และ Logistic regression

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีอายุเฉลี่ย 16.9 ปี ส่วนใหญ่อาศัยบ้านตนเอง ร้อยละ 97.7 มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 66.7 ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 64.1 ถุงยางอนามัยที่ใช้ส่วนใหญ่ได้รับแจกร้อยละ 57.1 เหตุผลที่นักเรียนไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์คือ นักเรียนไว้อย่างงั้นและกันร้อยละ 29.6 นักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 54.2 นักเรียนส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 73.9 ได้รับข้อมูลจากโรงเรียน ร้อยละ 67.6 ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ระดับปานกลางร้อยละ 56.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ถุงยางอนามัยมีทั้งสิ้น 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศ และระดับความรู้

โดยสรุป ผลการวิจัยพบว่านักเรียนไม่ได้มีการใช้ถุงยางอนามัยและยังขาดความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ดังนั้น หน่วยงานด้านสาธารณสุข และโรงเรียนควรมีการให้ความรู้ด้านเพศศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ถุงยางอนามัย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักเรียน

Abstract

This cross-sectional descriptive study aimed to determine the sexual risk behaviors related to transmitted infection and factors associated with condom usage in grade five of Mathayomsuksa students in Mahasarakham province. A total of 216 students from 13 districts in Mahasarakham province participated in the study. Data were collected by questionnaires. Data were analyzed by descriptive statistics and Logistic regression. The results show that the majority of the samples were of age 16.9 years. They used condoms at 66.7%. They used a condom 64.1% during first intercourse. Students who did not use a condom because they felt confident as a couple 29.6%. Drinking alcohol

¹ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 043-777972

² อาจารย์, คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 043 - 754353

³ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 043-777972

¹ Public Health Technical Officer, Senior Professional Level, Mahasarakham Provincial Public Health Office, Telephone number 043-777972

² Lecture Public Health Faculty, Mahasarakham University, Telephone number 043 - 754353

³ Public Health Officer, Experienced Level, Mahasarakham Provincial Public Health Office, Telephone number 043-777972

before sex 54.2%. Student understanding about sexually transmitted infection and aids protection 73.9%. Learning about sexually transmitted infection and aids protection from school 67.6%. Regarding knowledge of aids, knowledge was moderate 56.1%. In conclusion, the results revealed that the students practiced limited condom usage and an understanding of aids. The public health and education institutions should continue to emphasize the importance of using a condom when having sex.

Keywords: condom, sexually transmitted, student

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นับว่าเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญปัญหาของจังหวัดมหาสารคาม จากสถิติของกลุ่มงานควบคุมโรคและระบาดวิทยาของจังหวัดมหาสารคามพบว่า สถิติการจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์ในปี 2554 มีจำนวน 3,062 คน ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น จากปี 2553 ซึ่งมีผู้ป่วยจำนวน 2,729 คน จากการรณรงค์กรมควบคุมโรค ได้รณรงค์ส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย 100% โดยมีแนวคิดที่ว่าไม่มีเพศสัมพันธ์หากไม่มีการใช้ถุงยางอนามัยนั้น พบว่าโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างมากในการรณรงค์ในกลุ่มที่ขายบริการทางเพศของประเทศไทย¹ แต่พบว่า ปัญหาโรคการเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น²

จากการสำรวจด้านการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของจังหวัดมหาสารคาม ในปี 2555 พบว่านักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 21.1 ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 64.1 แม้ว่าแนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยมีแนวโน้มการใช้เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 46.5 ในปี 2552 เป็น ร้อยละ 53.8 ในปี 2553 นั้น แต่พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย อาจไม่สม่ำเสมอทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มเยาวชนได้

การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในเยาวชนเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่ต้องเร่งสร้างความตระหนัก และสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิด^{2, 3} ถุงอนามัยเป็นผลิตภัณฑ์เพียงชนิดเดียวในปัจจุบันที่สามารถใช้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังคงมีราคาถูกและยังเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้ แต่ความแตกต่างด้านความคิดของสังคมไทยที่คิดว่า หากมีการรณรงค์ให้หันมาใช้ถุงยางอนามัยมากขึ้น เป็นการยุยงและส่งเสริมเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังคงมีทัศนคติต่อถุงยางอนามัยในเชิงลบ เช่น คิดว่าถุงยางอนามัยให้ความรู้สึกที่

ไม่เป็นธรรมชาติ ให้ความรู้สึกไม่น่าไว้วางใจในคู่นอนของตนว่าจะปลอดภัยหรือไม่ และไม่แน่ใจว่าถุงยางอนามัยจะป้องกันโรคได้^{4, 5}

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นซึ่งมีอายุ 16 – 18 ปี เป็นวัยที่มีความอิสระและเสรีทางความคิด ซึ่งในวัยนี้ร่างกาย และจิตใจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว⁶ เป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมาก และในกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากวัฒนธรรม สื่อลามกต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ^{6, 7} ทำให้วัยรุ่นบางส่วนขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว ประกอบกับวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง และถูกชักจูงจากบุคคลรอบข้างได้ง่าย โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรโดยไม่มีการป้องกัน อีกทั้งในปัจจุบัน มีสถานประกอบการนันทาชนิดที่เอื้อต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้นำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่น⁸

จากความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจและส่งเสริมให้สามารถป้องกันโรคได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการการวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของมาตรการการวางแผน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลมาตรการในการป้องกัน และควบคุมปัญหาโรคเอดส์ในกลุ่มเยาวชนต่อไป

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross – sectional descriptive research)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ

ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ปี 2555 ซึ่งทำการสำรวจพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปี 2555⁹ โดยทำการสำรวจข้อมูลทุกอำเภอในจังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวน 13 อำเภอ ซึ่งพบว่ามีนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์จำนวน 216 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ทุกรายมาไว้ในงานวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามจากสำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ด้านได้แก่ ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติด ความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

วิเคราะห์ข้อมูล

จัดทำคู่มือการลงรหัส นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบ ลงรหัส ป้อนข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขก่อนการวิเคราะห์ ทำการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมเสี่ยงต่อทางเพศ และพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนำเสนอในรูปตาราง ในกรณีข้อมูลต่อเนื่องนำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หากเป็นข้อมูลแจกแจง นำเสนอด้วย จำนวน และร้อยละ และทำการ

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วย Logistic regression

ผลการศึกษา

การศึกษาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.3 มีอายุเฉลี่ย 16.9 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.4 ปี) ส่วนใหญ่อาศัยบ้านตนเอง ร้อยละ 97.7 ซึ่งบุคคลที่นักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยด้วยคือ พ่อแม่ร้อยละ 79.2 ในช่วง 12 เดือน นักเรียนเคยดูสื่อลามกอนาจาร ร้อยละ 59.3 โดยเคยคลิปลามกอนาจารมากที่สุดร้อยละ 40.7 จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 66.7 ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 64.1 ปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่มิเพศสัมพันธ์กับแฟนร้อยละ 73.9 มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับแฟนเป็นบางครั้งมากที่สุดร้อยละ 37.6 ในรอบปีที่ผ่านมามีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่แฟนตนเองร้อยละ 68.6 หากมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นส่วนใหญ่มิการถุงยางอนามัยทุกครั้งมากที่สุดร้อยละ 49 ถุงยางที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นถุงยางอนามัยที่ได้รับแจกร้อยละ 57.1 ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมานักเรียนมิเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้รับเงินหรือสิ่งของเป็นค่าตอบแทน ร้อยละ 72.2 ดัง Table 1

Table 1 Sex behavior (n = 216)

Sex behavior	frequency	(%)
Using a condom when has sexual		
yes	144	(66.7)
no	72	(33.3)
Had sex with couple for the last year (n = 188)		
Boy friend/girl friend/couple	139	(73.9)
No sex during a year	49	(26.1)
Frequency using condom for a year (n = 189)		
Every time	63	(33.3)
sometime	71	(37.6)
No use	23	(12.2)
No sex during a year	32	(16.9)
Have sex with other people who do not be boyfriend or girlfriend in this year (n = 207)		
yes	65	(31.4)
no	142	(68.6)

Sex behavior	frequency	(%)
Using condom when have sex with other people whose are not boyfriend or girlfriend in this year (n = 206)		
every	51	(49.0)
Sometime	40	(38.5)
never	13	(12.5)
How you get the condom in this year (n = 205)		
prorate	117	(57.1)
buy	30	(14.6)
Couple bring	12	(5.9)
No use condom	17	(8.3)
Never have sex this year	29	(14.1)
Did you get money or thing form have sex in this year		
no	156	(72.2)
yes	9	(4.2)
Never have sex this year	51	(23.6)

เหตุผล 3 อันดับแรกที่นักเรียนไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์คือ นักเรียนไวใจซึ่งกันและกันร้อยละ 29.6 รองลงมาคือ หาถุงยางอนามัยไม่ทันร้อยละ 28.2 และไม่ต้องการใช้เพราะทำให้ความสุขลดลงร้อยละ 14.4 นักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีการป้องกันการตั้งครรภ์ร้อยละ 87.9 วิธีที่ใช้ส่วนใหญ่คือ ใช้ถุงยางอนามัยชายร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ ใช้อายคุมกำเนิดฉุกเฉินร้อยละ 25 และพบว่านักเรียนมีปัญหาการตั้งครรภ์ร้อยละ 7

จากการศึกษาพบว่าในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้สารเสพติด สารมีนเมา และแอลกอฮอล์ร้อยละ 57 โดยสารเสพติดที่มีการใช้มากที่สุดคือ เหล้า เบียร์ ไวน์ ร้อยละ 54.2 รองลงมาคือ บุหรี่ ยาเส้น ร้อยละ 31 ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการใช้ยาเสพติด ร้อยละ 48.3 รองลงมาคือ ใช้บางครั้งร้อยละ 38.3 ในกลุ่มที่มีการใช้ยาเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์พบว่าสารเสพติดที่มีการใช้มากที่สุดคือ เหล้า เบียร์ ไวน์ ร้อยละ 48.1 ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ เข้าเล่นร้อยละ 2.3

จากการศึกษาด้านการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนส่วนใหญ่มีอาการปัสสาวะแสบขัดร้อยละ 3.7 รองลงมาคือ มีแผลที่อวัยวะเพศ ร้อยละ 1.4 ในปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่มีอาการปัสสาวะแสบขัดร้อยละ 2.8 รองลงมาคือ แผลที่อวัยวะเพศร้อยละ 1.4 แต่ นักเรียนเคยไปรับบริการตรวจหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 21.2 ครั้งล่าสุด ใน

ช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อมีอาการโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักเรียนรักษาที่โรงพยาบาลร้อยละ 40.1 รองลงมาคือ ไปคลินิกทั่วไปของเอกชนร้อยละ 4.3

จากการศึกษาด้านประสบการณ์ของการตรวจหาเชื้อเอชไอวีพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ ที่ให้บริการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวี โดยส่วนใหญ่รู้ว่าสามารถไปรับบริการตรวจเลือดได้ที่โรงพยาบาลร้อยละ 58.7 ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยตรวจเลือดและรู้ผลร้อยละ 15.8 ในการตรวจเลือดครั้งล่าสุดเหตุผลที่ทำให้นักเรียนไม่ตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อเอชไอวีเนื่องจากไม่คิดว่าตนเองเสี่ยงร้อยละ 55.1 ครั้งล่าสุดในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อตรวจหาเชื้อเอชไอวี/เอดส์ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้ผลร้อยละ 77.9

จากการศึกษาความครอบคลุมของบริการเอชไอวีพบว่า การที่นักเรียนส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 73.9 แหล่งที่นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาส่วนใหญ่คือ ได้รับข้อมูลจากโรงเรียนร้อยละ 67.6 รองลงมาคือ ได้รับจากเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลร้อยละ 57.4 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยถูกเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/แพทย์/พยาบาล แสดงท่าที หรือใช้วาจาไม่เป็นมิตรเมื่อไปรับบริการประเภทในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 73.3

จากการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าข้อคำถามที่นักเรียนตอบถูกมากที่สุดคือ การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งขณะมีเพศสัมพันธ์ ลดความเสี่ยงในการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ได้ร้อยละ 96.3 แต่ข้อที่นักเรียนตอบถูกน้อยที่สุดคือ คนติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ได้

จากการกินอาหารร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวีเอดส์ร้อยละ 68.1

จากการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลางร้อยละ 56.1 รองลงมาคือ ความรู้ระดับสูงร้อยละ 39.2 ดังTable 2

Table 2 The aids knowledge level (n = 212)

knowledge level	number	(percent)
high (more than 4)	83	(39.2)
moderate (2.5 – 4)	119	(56.1)
low (least than 2.5)	10	(4.7)
mean (SD)	4.0 (1.0)	
Median (min : max)	4.0 (1.0 : 5.0)	

การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยในโมเดลเริ่มต้น พิจารณาจากองค์ความรู้และผลการวิเคราะห์ความถี่ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการศึกษครั้งนี้โดยเลือกตัวแปรที่ให้ค่า p-value < 0.25 มาสู่ในโมเดลเริ่มต้น ซึ่งมีจำนวนตัวแปรทั้งสิ้น 3 ตัวแปรได้แก่ เพศ การใช้เข็มฉีดยา และระดับความรู้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยในโมเดลสุดท้าย จากการนำตัวแปรเข้าแบบจำลองเริ่มต้น 3 ตัวแปรเมื่อควบคุมปัจจัยอื่นแล้ว พบว่าตัวแปรที่มี

ความสามารถอธิบายความสัมพันธ์ต่อการใช้ถุงยางอนามัยมีทั้งสิ้น 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศ และระดับความรู้ พบว่าเพศชายมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าเพศหญิง 2.53 เท่า กลุ่มที่มีความรู้ระดับปานกลางจะมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ระดับต่ำ 1.3 เท่า และกลุ่มที่มีความรู้ระดับสูงจะมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ระดับต่ำ 2.34 เท่า ดังTable 3

Table 3 Logistic regression model in final model for finding factor association with using condom (n = 212)

Factors	Coefficient	Standard error	OR	95%CI	p-value
sex					0.003
female			1		
male	0.93	0.31	2.53	1.39 – 4.64	
Knowledge about AIDs					
low			1		
median	0.26	0.69	1.30	0.33 - 5.05	0.706
high	0.71	0.71	2.34	0.51 - 8.20	0.316
Constance	-0.93	1.02			

การตรวจสอบภาวะเหมาะสมที่ดีของข้อมูลในโมเดลสุดท้าย (Goodness of fit test) ด้วย Hosmer – Lemshow chi-square test พบว่าโมเดลที่ได้มีความสมมติกับข้อมูล

p-value = 0.82 โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการผกผันของตัวแปรการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 82

วิจารณ์และสรุปผล

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดมหาสารคาม ปี 2555 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 66.7 โดยมีจำนวนผู้ใช้ถุงยางอนามัยมากกว่า การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกร้อยละ 64.1 ซึ่งพบว่าอัตราการใช้ถุงยางอนามัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 53.8 ในปี 2553¹⁰ ทั้งนี้เนื่องจากการกลุ่มนักเรียนดังกล่าวได้รับความรู้ในเรื่องของเพศสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำ และปัจจุบันมีการรณรงค์และสร้างความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาในนักเรียนเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น แต่จำนวนการใช้ถุงยางอนามัยไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนอาจจะมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นต่อแฟนหรือคนรัก ไม่ได้เตรียมมาเนื่องจาก กะทันหัน อารมณ์พาไป ยุ่งยาก ทำให้เสียเวลา และอารมณ์ไม่ต่อเนื่อง ไม่ถึงจุดสุดยอด การพกถุงยางอนามัยแสดงถึงความต้องการทางเพศตลอดเวลา

จากการศึกษาพบว่าในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาในกลุ่มนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีการใช้สารเสพติด สารมึนเมา และแอลกอฮอล์ ร้อยละ 57 โดยสารเสพติดที่มีการใช้มากที่สุดคือ เหล้า เบียร์ ไวน์ ร้อยละ 54.2 และพบว่าก่อนการมีเพศสัมพันธ์มีการใช้สารเสพติดบางครั้งร้อยละ 38.3 ในกลุ่มที่มีการใช้ยาเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์พบว่าสารเสพติดที่มีการใช้มากที่สุดคือ เหล้า เบียร์ ไวน์ ร้อยละ 48.1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดชื้อเฮอไอวี กลุ่มนักเรียนประเทศไทย พ.ศ. 2554¹⁰ พบว่าสารเสพติดที่นักเรียนมีการใช้มากที่สุดคือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 40 แต่มีการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ล่าสุดร้อยละ 0.6 ทั้งนี้เนื่องจากโดยสารเสพติดประเภทแอลกอฮอล์มีมีขายตามร้านค้าทั่วไป แม้จะมีมาตรการทางกฎหมายควบคุมไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุ 18 ปี แต่พบว่าผู้ค้าไม่ได้ให้ความร่วมมือมากนัก จึงมีผลให้นักเรียนยังคงมีการใช้แอลกอฮอล์จำนวนมาก และการใช้สารเสพติดจะมีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ดื่ม ซึ่งทำให้มีพฤติกรรมการยับยั้งลดลง มีความกล้า มีความก้าวร้าวมากขึ้น ทำให้ให้ขาดการควบคุมตัวเอง^{11, 12} จึงทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศตามมา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์จังหวัดมหาสารคาม คือ ตัวแปร เพศ และระดับความรู้ โดยเพศชายมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าเพศหญิง 2.53 เท่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่น

เม็กซิกันซึ่งพบว่าเพศชายมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าเพศหญิง¹³ ทั้งนี้เนื่องจากถุงยางอนามัยที่มีจำหน่ายตามท้องตลาดเป็นถุงยางอนามัยชาย และมีความเข้าใจว่าถุงยางอนามัยมีประโยชน์ในการป้องกันการตั้งครรภ์ และการป้องกันการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และพบว่ากลุ่มที่มีความรู้ระดับปานกลางจะมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ระดับต่ำ 1.3 เท่า และกลุ่มที่มีความรู้ระดับสูงจะมีการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้ระดับต่ำ 2.34 เท่า สอดคล้องกับพฤติกรรมของพนักงานที่พบว่าหากบุคคลมีความรู้ที่ดีจะทำให้มีพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ดีขึ้นด้วย ซึ่งความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี¹⁴ โดยได้มีการศึกษาการเพิ่มความรู้ให้กับบุคคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย พบว่าเมื่อให้ความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์กับกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์ดีขึ้น¹⁵ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความรู้เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม หากมีความรู้สูงจะทำให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทั้งนี้เนื่องจากความร่วมมือของทุกสถานื่อนามัยและโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

1. Rojanapithayakorn W. The 100% Condom Use Programme in Asia. Reproductive Health Matters. 2006;14(28):41-52.
2. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. วิเคราะห์สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย. 14 พฤศจิกายน 2554; 2554 [16 มิถุนายน 2557]; Available from: <http://www.aids-thai.org/th/contents/view/5>.
3. Tan JY, Huedo-Medina TB, Warren MR, Carey MP, Johnson BT. A meta-analysis of the efficacy of HIV/AIDS prevention interventions in Asia, 1995–2009. Social Science & Medicine. 2012;75(4):676-87.
4. MacPhail C, Campbell C. 'I think condoms are good but, aai, I hate those things': condom use among adolescents and young people in a Southern African township. Social Science & Medicine. 2001;52(11):1613-27.
5. ดลพร ปิ่นทะวงศ์. พฤติกรรม การซื้อและการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มวัยรุ่นในจังหวัดกรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2550.

6. ประดับ เรืองมาลัย. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด; 2519.
7. ทรงพล ภูมิพัฒน์. จิตวิทยาทั่วไป กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศรีปทุม 2540.
8. กิริติกานต์ กลัดสวัสดิ์ และ คณะ. แนวทางการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากรกลุ่มต่างๆ. นนทบุรี: งานระบาดวิทยาโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์; 2552.
9. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม. ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. มหาสารคาม: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 2555.
10. สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ เอชไอวี กลุ่มนักเรียนประเทศไทย พ.ศ. 2544. นนทบุรี: สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค; 2544.
11. Davis KC, Masters NT, Eakins D, Danube CL, George WH, Norris J, et al. Alcohol intoxication and condom use self-efficacy effects on women's condom use intentions. *Addictive Behaviors*. 2014;39(1):153-8.
12. อรทัย วลีวงศ์, cartographer มองมองรอบด้าน “นักดื่มวัยรุ่น กับ แม่ในวัยเรียน”: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ; 2554.
13. Tapia-Aguirre V, Arillo-Santillán E, Allen B, Angeles-Llerenas A, Cruz-Valdéz A, Lazcano-Ponce E. Associations among condom use, sexual behavior, and knowledge about HIV/AIDS. A study of 13,293 public school students. *Archives of Medical Research*. 2004;35(4):334-43.
14. Rahlenbeck SI. Knowledge, Attitude, and Practice About AIDS and Condom Utilization Among Health Workers in Rwanda. *Journal of the Association of Nurses in AIDS Care*. 2004;15(3):56-61.
15. Petros P. Risk perception, HIV/AIDS related knowledge, attitude and practice of the university community: The case of Ethiopian Civil Service College. *HIV & AIDS Review*. 2014;13(1):26-32.